

*Vogelvierdaagse
Schiermonnikoog
8 - 11 september 2011*

natuurpunt Hobokense Polder

Ode aan Schiermonnikoog door Klaas de Boer

Steeds dat heimelijk verlangen naar verre einders,
naar vergezichten over zee.
Met mooie luchten boven water
en krijsende meeuwen buiteland over elkaar.
Varen met de veerboot
het water schuimend voor de boeg.
De schroef slaat woelwater achter,
waar meeuwen duiken naar vis.

Scholeksters roepen 'tepiet tepiet'.
Al schrijvend gaan mijn gedachten naar de Waddenzee,
waar water en zandplaten elkaar plagen,
met diepe stroomgeulen voor eb en vloed.

Daar varen ook de schepen
voor vis of voor de lol.
Maar als ik daar vaar met de veerboot
ga ik maar voor één doel:

S c h i e r m o n n i k o o g

Donderdag 8 september

Voormiddag – Sonja Van Kerckhove

7.30 u: Wij missen nog 2 personen die met de bus naar onze startplaats komen. Het weer is betrokken, maar dat bederft hoegenaamd onze vakantiestemming niet. Daar zijn ook Karel en Annemie!

7.45 u: start! Ons eerste doel is Zoutkamp, Strandweg, waar we de wagens zullen achterlaten.

Onderweg klettert de regen op onze busjes, wat een geluk dat we op dit ogenblik niet buiten lopen.

8.40 u: enkele kilometers voor Utrecht zitten we in file; hopelijk niet te lang want we moeten tijdig de boot "Noordster" halen in Lauwersoog. De buien die we onderweg te verwerken krijgen, beloven niet veel goeds voor onze boot- en voettrip ... maar hoop doet leven. In het noorden klaart het een beetje op, duimen maar dat die opklaring naar ons overkomt.

Onderweg noteren wij alvast volgende waarnemingen: velden vol kieviten, honderden, ook op de weiden en aan de molen van Lexmond. Aan het Eemmeer zien we onze eerste grote zilverreiger en aan Flevoland vluchten van 100-den grauwe ganzen.

Aan parking "Lepelaar" tellen we weer honderden kieviten: een groep van 400 en iets verder een groep van 300; langs de A6 vliegt een eenzame sperwer.

10 u: pipi halte. Het is gestopt met regenen(!)

10.15 u: terug op weg - terug regen, pfft !!
Luc's voorspellingen blijken spijtig genoeg exact ...

De zwaluwen vliegen laag tussen de tientallen windmolens op de dijk van het IJsselmeer en we weten goed genoeg wat die voorspellen.

10.30 u: niet ver van de brug van het Ketel-

meer zien we verschillende plezante standbeelden die leuke taferelen voorstellen, o.m. een klein vierkant huisje met rook dat uit de schoorsteen komt en op die rookpluim een bootje. De rookpluim moet eigenlijk een watergolf uitbeelden. Grappig. Er werd nog waargenomen:

buizerd aan afrit 15 "De

Munt' - 2x buizerd aan parking Wellerzand - 2

x knobbelzwaan + buizerd aan afrit 18

Aan het Tjeukemeer: visdief, aalscholver,

grote zilverreiger en tal van zwaluwen.

We zien de eerste blauwe reiger en terug tal van buizerds (onderweg telden we er langs de baan een 14-tal).

Ook nog kuifeend, wilde zwaan, ...

Onze rit voert ons langs Beemden en ik denk onmiddellijk watertandend aan de lekkere streekkaas; gezien het uur, begint mijn maag ook "goesting" te krijgen en doe ik een grabbel in mijn knapzak.

Een 2de blauwe reiger wordt opgemerkt, een kudde witte ganzen, en we zien onderweg niet alleen schapen, paarden en runderen, maar ook schattige ezeltjes in de wei.

In Wolderweg noteren we futen, meeuwen ...

Zoutkamperil. Daar zien we geoorde fuut, wilde eenden, 50 lepelaars, grauwe ganzen, een 10-tal knobbelzwanen, kempiaan, gele kwik, oeverzwaluw...

Vanuit de prachtige kijkhut aan het **Lauwersmeer** noteren we: 8 zilverreigers, kluut, 57 casarca's, witte kwikstaart, rietgors, zwarte ruiters, watersnip, oever-, huis- en boerenzwaluw.

12 u: het is inmiddels tijd geworden om naar onze boot te rijden, die ons naar Schiermonnikoog moet overvaren. Aan de haven toegekomen, zoeken we vruchteloos naar de voor ons gereserveerde vissersboot, met name de "Noordster"...

Na enkele minuten ontvangt Luc een verlossend telefoontje van kapitein Louis de Jonghe, die ons vanop het dek van zijn 2de schip in het oog heeft. Hij meldt ons dat we met de "Boschwad" zullen overvaren ipv met de "Noordster". Oef. Terwijl de busjes naar hun respectievelijke parkeerplaatsen rijden, worden de fietsen van Luc en Sonja en al onze bagage naar de boot overgehesen.

Ontstaan van de waddeneilanden en prille geschiedenis van Schiermonnikoog

Ruim 7000 jaar geleden lag de kustlijn nog tientallen kilometers ten noorden van de huidige waddeneilanden. De zeespiegel was toen 3 meter lager dan tegenwoordig. Langzaam aan steeg die zeespiegel. De waddeneilanden vormden een aaneengesloten strandwal die uiteindelijk op diverse plekken doorbrak omdat de zee bressen sloegen in de duinenrij.

Ook werd het gebied geteisterd door een watersnoodramp in 1287 en een zware stormvloed in 1362.

De geschiedenis (optekening) van Schiermonnikoog begint met de komst (rond 1166) van de monniken van het klooster Claercamp bij Rinsumageest in Friesland. De kloosterorde Claerkamp was in de 12e eeuw opgericht uit de orde van de Cisterciënzers of de Bernardijnen, ooit opgericht door Sint Bernard. Men vermoedt dat zij in het bezit van het grootste deel van het eiland zijn gekomen door erfenissen en door eigendommen op te kopen, zoals ze dat ook met vele van de andere waddeneilanden in Nederland deden.

Ze bouwden op Schiermonnikoog hun Uithof, met een schuur, kapel en veel landbouwgrond die ze zelf bewerkten. De Cisterciënzers waren van mening dat de ware monnik leeft van het werk van zijn eigen handen.

Tussen 1524 en 1580 werd het rooms-katholicisme steeds minder populair en de gronden van de monniken op het eiland werden gedeeltelijk verpacht aan particulieren, in ruil voor geldelijke pacht, jachtpremies en goederen, vooral bier, wijn en textiel.

In 1580 verschoof de godsdienst volledig van rooms-katholiek naar protestants en werden alle katholieke bezittingen staatsbezit van de toenmalige Nederlandse Staten.

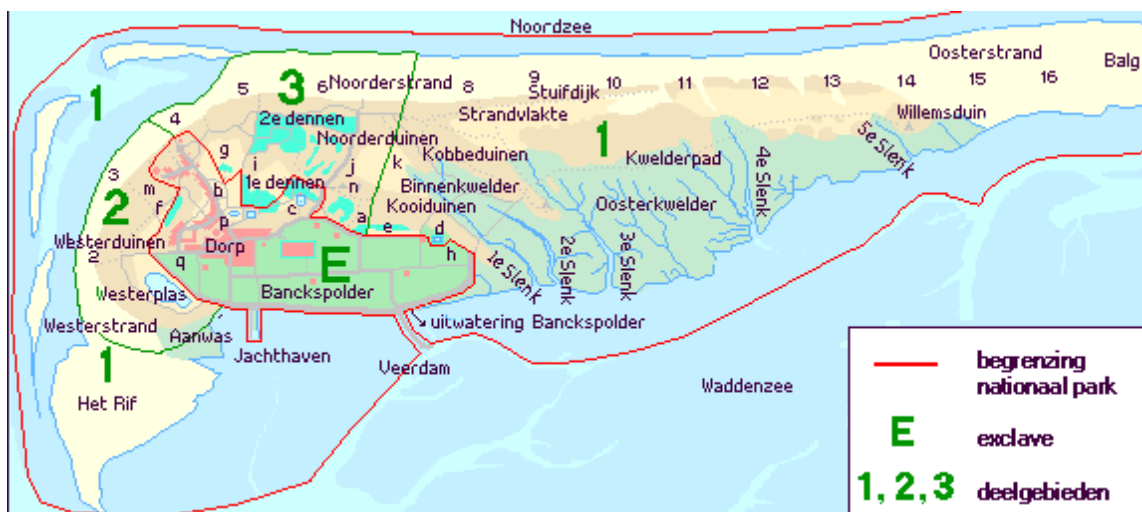
Zo werden de Staten van Friesland eigenaar van het eiland en kwam er een einde aan het bewind van het klooster Claerkamp. Het eiland bracht voor Staten van Friesland te weinig op en de Staten hadden grote schulden. Daarom besloten zij het eiland te verkopen.

Het eiland kwam doorheen de jaren in eigendom van verschillende families.

In 1858 kocht de Haagse jurist John Eric Banck het eiland voor 96.055 gulden. Hij heeft veel in het eiland geïnvesteerd. Onder meer het laten indijken in 1860 van een groot stuk kwelder aan de wadkant van het eiland. De kwelder werd zo geleidelijkaan een polder die naar Banck vernoemd is. Hij liet ook een eenvoudig paviljoen bouwen bij de vuurtoren en kocht een schip voor de zomerverbinding Groningen-Schiermonnikoog v.v.

In 1892 werd Schiermonnikoog gekocht door de Duitse graaf von Bernstorff.

Pas op het einde van WO 2 kwam het eiland in eigendom van de Nederlandse staat.

Donderdag 8 september

Namiddag - Annemie Herteweg

Lauwersoog: een klein gezellig haventje, weliswaar met de grootste garnalvangstcapaciteit van Nederland. Vlotte inscheping over dek, dikke koorden, gapende waterstroken en vooral de helpende hand van de schipper stellen ons gerust. In het ruim van DE BOSCHWAD (verbouwde vrachtboot van 1921 tot huidige passagiersboot) verorberen wij gretig onze picknick. De maritieme uitbaters vormen een familiebedrijf die weten hoe mensen te ontvangen en hoe ons heel de verdere namiddag te voeren langs geulen en zandplaten met eindbestemming Schiermonnikoog.

Tussen de buitjes door klimmen we op het dek en volgen we de rondvaart van het Oostelijk Waddengebied: visdief, noordse stern, grote stern en dwergstern zijn de vier soorten

Het regent dus blijven we in de kajuit om onze picknick op te eten

sterns die in het waddengebied broeden en het gebied tot het najaar bevolken. Andere kenmerkende broedvogels zijn scholeksters, kluut, tureluur, bontbekplevier, eidereend en bergeend. Doortrekkende steltlopers zoeken hun voedsel bij laag water zoals de bonte strandloper, kanoetstrandloper, rosse grutto en de wulp. Al deze vogels zijn gespeciali-

Een prachtig plaatje : zeepaddenstoel en enkele schelpen eromheen

seerd op een bepaald type voedsel vindbaar in kwelders; dit zijn hogergelegen gronden die niet bij elk hoogwater onderlopen en begroeid zijn met lamsoor en zeealsem dus uitstekend broedgebied voor trekvogels.

Luc Van Schoor vertelt ons dat er wel een half miljoen steltlopers het waddengebied aandoen. Halverwege mogen we de eerste zeehonden-

kolonie waarnemen: enkele zwemmen er in zee maar de meeste liggen luilekker uitgestrekt op het plateau; de gewone en de grijze zeehonden. Deze laatste waren vroeger zeldzaam, maar nemen nu toe in aantal, ze wegen de helft zwaarder dan de gewone met grotere snuit zoals bij een ijsbeer en hebben hartvormige neusgaten. Zeehonden hebben een slecht zicht, maar door middel van hun snorharen voelen ze in troebel water de platvis die zich op de bodem bevindt.

Het hoogtepunt van onze rondvaart is het bezoek van een vol uur aan de **ENGELSMANPLAAT**(EMP). Iedereen sukkel met opgestroopte pijpen

het wankel laddertje af en we voelen ons even als aangespoelde robben maar met een enorm gevoel van vrijheid en een adembenemend vergezicht op het rif van 't Schier.

De bij ons eerdere zeldzame eidereenden bevolken hier massaal de punten van het rif. Heelder troepjes 3-teen strandlopers trippelen snel voor ons uit: waarneming van rosse

grutto, kleine mantelmeeuwen, grote stern en visdief. Rond 15.45 u breekt eindelijk de zon door en mogen we aan de westkant buurwaddeneiland Ameland ontdekken en nog twee boorplatformen. Zeer speciaal zijn de aangespoelde zeepaddestoelkwal en de kompas-kwal met streepjes.

Met spijt zeggen we het baken van de EMP vaarwel met de gedachte: hoelang kan deze plaat nog blijven bestaan.

Vroeger was de EMP begroeid met duintjes, nu rest er nog maar een kwart dat bij stormvloed gans onderloopt met minder en minder broedmogelijkheden... maar met Schiermonnikoog als enigste eiland als nationaal park zetten 26 natuurliefhebbers optimistisch voet aan wal!

Het wad door Foke Geevers

Boven op de dijk,
starend naar het wad
en in de verte de ondergaande zon,
het water spiegeld.

Lopend naar beneden,
over je zelf gemaakte pad,
kijkend naar de schelpen,
o, wat fijn hier bij het wad.

Doorkruist de grote vlakte,
je baant een weg naar het mooie wad.
En dan sta je in de blub.
Die rust, de ruimte, o wat fijn is dat.

Turend naar de watergrens,
de sporen van de zee,
de gestrande schelpen en diertjes,
die nam het water mee.

Luisterend naar de geluiden,
de geluiden van de natuur,
ze vertellen je een verhaal,
elke minuut, elke dag, elk uur.

Ik voel me hier zo vredig,
veilig en vol plezier.
Ik geniet van het wad,
van ieder moment hier.

Ik loop hier op de zeebodem
en toch word ik niet nat.
Een onbeschrijfbaar fijn gevoel,
zo hier bij het wad.

Het wad ontstaat bij eb
en gaat weer weg bij vloed.
Wat is dat toch bijzonder,
wat de natuur zoal doet.

Weer boven op de dijk,
nog een keer kijk je langs het pad,
die ongelooflijke mooie plek,
die plek, ja bij het wad.

Vrijdag 9 september

Voormiddag - Peter Van Elsacker

Ontbijt

De dag begint al goed: bij het ontbijt wordt er ons onverwacht haas gepresenteerd, niet in patévorm maar het echte ding, levend en wel. Hij zit rustig te pronken op het gazon en laat zich even bewonderen om dan, als de vele blikken van achter het raam hem te veel worden, het – nou ja – hazepad te kiezen. Er is volgens Luc VS nog een ree besteld om twintig na acht maar die komt niet opdagen. Misschien later op de week, laat ons hopen.

Op weg

We gaan onze fietsen ophalen. Heeft die handelaar toch twee filialen en staan we bij het verkeerde zeker! We moeten helemaal naar de andere kant van Schiermonnikoog city. We gaan de zuidkant van het eiland bezoeken, de kant van de Waddenzee, en fietsen naar de eerste "HVP", een hoogwatervluchtplaats. Doordat het hoog water is, trekken de vogels zich in grote concentraties samen op de plekken die niet onder water komen te staan. De eerste HVP ligt niet ver van de aanlegplaats van het veer. We horen het klagend gepiep

van goudplevieren en zien een grote groep scholeksters in een weiland. En dan worden we getraceerd op een geweldig spektakel: een mannetje slechtvalk komt aangevlogen en duikt plots naar beneden naar de scholeksters tot op de grond. Paniek bij de scholeksters, rondwarrelende pluimen en stof, de slechtvalk stijgt terug op met in zijn klauwen ... niets. Hij heeft zich mispakt. Het is dan ook niet zijn normale jachttechniek. Hij jaagt meestal door zijn prooi te slaan in een duikvlucht in de lucht. De andere vogels proberen daarom boven de slechtvalk te vliegen, dat is veiliger want daar kan hij hen niet aanvallen.

Oude Havendam

Op weg naar de volgende HVP westwaarts fietsen we langs het water op een schuins liggend pad aan de voet van de dijk. Schuins fietsen, het is eens wat anders dan schuins marcheren. Onderweg zien we op de rotsblokken aan de waterlijn tapuiten en steenlopers voor ons opvliegen.

We leggen de fietsen neer en klimmen op de dijk om een beter overzicht te hebben. In de zee ligt de Oude Havendam, waar vroeger het veer aanlegde. Door verzanding is dit niet

Schiermonnikoog en geleidelijk aan begroeid is met vooral zeekraal. We parkeren onze fietsen en gaan op pad. De voorlopers hebben geluk: zij zien een havik die helaas snel wegvliegt, waardoor de anderen van onze groep hem niet te zien krijgen. Maar dat wordt helemaal goedge maakt door wat er te beleven is in het kweldergebied dat we verkennen. Wie dacht dat het een droge wandeling ging worden, heeft zich lelijk mispakt. De kwelder staat volledig onder (zoet) water door de extreme regenval van de laatste dagen, met slechts af en toe wat hogere, minder natte plekken. Dit vordert moeilijk, het is meer waden dan stappen, waardoor onze tocht korter zal zijn dan voorzien, wat niets afdoet aan wat we allemaal waarnemen.

meer mogelijk en wordt dit haventje alleen nog maar gebruikt door plezierboten. De kwelder, het Nederlandse equivalent voor onze "schorre", staat vol bloeiende zeeaster en kleurt rood door de alomtegenwoordige zeekraal. Wat een mooi zicht: de verschillende soorten steltlopers zitten grosso modo per groep bij elkaar, soort zoekt soort zullen we maar zeggen. Vooral veel scholeksters, met daartussen rosse grutto, tureluur, strandlopers en – verrassing – een doodgewone grutto. De grutto is een echte weidevogel en zit normaal niet aan zee. Het is hoog water, de steltlopers hebben hun bioritme aangepast aan de getijden en de meeste slapen nu, er valt nu toch geen voedsel te vinden. Grote stern en visdief vliegen voorbij, drie kanoeten landen aan de vloedlijn. Aan de andere kant van de dijk, landinwaarts, zien we op een weide onder andere kok- en stormmeeuwen, wulpen en enkele goudplevieren. In het maisveld zitten ringmus (horen we), kneu en rietgors. Wat verder op een plek met gras vliegen graspiepers rond.

De vegetatie bestaat vooral uit zeekraal (lekker zout hapje), verder vinden we zeeaster, zeeraket, duizendguldenkruid, melkkruid, uitgebloeid lamsoor, aangespoelde zeesla (een groenwier). Lamsoor, de échte "*Limonium vulgare*", is niet te verwarren met zulte of zeeaster (*Aster tripolium*) dat in de keuken wordt gebruikt onder de Zeeuwse naam ... lamsoor. De echte lamsoor is niet om te vreten naar 't schijnt.

We doen hier prachtige waarnemingen van vogels: een jagende bruine kiekendief vliegt

Het Rif

We rijden verder over een grintpad door het duinstruweel dat knispert onder onze banden naar het Rif, onze volgende halte. Het Rif is een oude zandplaat die vastgegroeid is aan het westerstrand van

laag over de kwelder, we zien bergeenden, meermaals groepjes kleine zilvereigers - hun slaappleats is de nabijgelegen Westerplas - lepelaars met scholeksters bij de vloedlijn, groenpootruiters. De hele tijd zit een mannetje slechtvalk op een paaltje rustig rond te kijken en later zien we ook een vrouwtje slechtvalk op de grond. Enkele zilverplevieren zijn nog in zomerkleed, een "bain de soleil" zoals een aantal dames in ons gezelschap opmerken. Daar, kijk daar, iets groots, en nog één, vier zijn het er! Lastig op soort te determineren maar het zijn .. vier helikopters. Ze volgen de waterlijn en door hun geraas vliegen alle vogels op wat een spectaculair schouwspel oplevert. Hele wolken vogels vliegen op, Luc schat zo'n 7000 stuks waaronder 1800 tot 2000 wulpen, witgatjes, strandlopers en kanoeten. We keren terug naar droger land en we zien nog een slechtvalk met een prooi en een paar groenlingen. Hier groeit Engels gras en duindoorn waarin graspiepers worden opgemerkt.

Westerplas

We zitten nu in begroeid duinengebied en gaan naar de Westerplas. Vroeger had de zee hier vrij spel. In de jaren zestig werd de kwelder afgedamd en veranderde het brakwatergebied langzaam in een zoetwaterplas. Hij is nu het verblijf van allerlei grondeleenden (o.a. slobbeend), lepelaars, ijsvogels, kleine zilver-

reigers hebben er hun slaappleats. Benieuwd wat we daarvan gaan te zien krijgen. Net voor de kijkhut loopt een slome spitsmuis, Rosette kan het beestje gemakkelijk vangen en houdt het tussen de vingers te kijk. Enigszins ongemakkelijk voor muis én Rosette duurt dit maar even en wordt het spitsmuisje terug vrij in het gras gezet.

Vanuit de kijkhut, die mee gefinancierd is met het prijzengeld van "het mooiste plekje van Nederland" in 2006 en opengesteld werd in 2008, observeren we inderdaad slobbeenden en een enkele kleine zilvereiger – de rest zit ergens te fourageren in de wadden. Verder nog oeverlopers, tafeleenden, pijlstaarten, futen, wintertalingen, krakeenden, wilde eenden. Eendensoorten zijn nu niet altijd gemakkelijk te herkennen want ze zijn in eclipskleed, de mannetjes lijken hierdoor op de vrouwtjes. Ze zijn hierdoor ook beter gecamoufleerd wat zeer nuttig is omdat ze door de rui niet of slecht kunnen vliegen. En stoefen met een prachtig zomerkleed is overbodig want de paartijd is lang voorbij.

Onder het geluid van een winterkoning gaan we naar de fietsen en rijden we terug naar Herberg Rijsbergen, waar we ons lunchpakket na deze eerste, buitengewone voormiddag op Schiermonnikoog opeten.

Vrijdag 9 september

Namiddag - Elka Joris

Richting **vuurtoren en watertoren**: schitterend weer!

In de vochtige duinpanne luidt de opdracht: 'zoeken naar orchideeën'

We vinden er enkele... reeds uitgebloeid!

Maar de vondst van koninginnekruid, kamperfoelie, watermunt en stijve ogentroost (wie bedenkt toch zulke naam!) maken veel goed. Als uiteindelijk zelfs nog het minuscule duingentiaan gevonden wordt, is het enthousiasme groot.

Ook de rit richting watertoren wordt onderbroken om orchideeën te vinden in een natte duinvallei. Daarvoor is het weer te laat in het seizoen. Maar we leren wel dat het zaad van de orchidee schimmels nodig heeft om te groeien. En Marnix verklaart met een mooie alliteratie waarom hier orchideeën te vinden zijn: zandig, ziltig en zompig.

Gelukkig is hier heel wat aan gevogelte waar te nemen. Luc VS juicht wanneer hij een paapje in het vizier krijgt. Hij merkt op dat een hele groep zwaluwen zit te rusten... op de bomen!

En dan begint de 'litanie': de éne na de andere naam wordt geroepen:

fitis, gele kwik (Engelse), gors (welke?), boompieper (want zwaar gestreept!) roodborstapuit, buizerd, 3 veldleeuweriken.

Maar dan !!

Luc springt plots bijna 2 meter hoog en toetert: "Een ortolaan, een ortolaan!"

Alle telescopen worden terug in stelling gebracht en ja hoor! Ze bevestigen de kreet van Luc VS. Blijkt dat in Wommelgem een koor de naam 'Ortolaan' draagt. Nu snappen we waar die naam vandaan komt! Als even later een lichte en forse pieper komt aangevlogen en neerstrijkt aan rand van het ven is de volgende knappe waarneming een feit: een duinpieper !

We schrikken een koppel fazanten op en zien hier en daar stuifzwam.

De omgeving van de vuurtoren wordt opgeleurd door oranje bollen en Vlaamse reuzen, die André van dichtbij (!) bestudeert.

Plots roept Luc: "Vlug iemand met een tele hierheen. Hier zit een puttertje haar jong te voeden. Vlug, vlug! Breng een telescoop!"

Ik denk: "Hij heeft toch zelf een tele op de schouder?!" Hoe luidt dat verhaal van een boer en z'n ezel??

We verlaten even het fietspad en trekken het duin op. Ook hier zijn de orchideeën uitgebloeid. We vinden wel parnassia, reigersbek, asperge en eikvaren.

In de struiken op het hoge duin zitten wel 20 putters en een groenling (juveniel). In de verte boven het strand: een bontbekplevier en een bid-dende torenvalk.

We keren terug naar het pad en fietsen naar **Kapeglop**. Dat zijn de oudste duinen van Schier. Daar vinden we weer parnassia, maar ook dopheide! En in een vennetje een troep kleine rugstreeppadden !

En natuurlijk: véél roodborsttapuiten (mannetjes en vrouwtjes), boompieper (want gestreept), fitis (want héél licht), graspieper, 2 paapjes én ... galmt Luc :

"Nóg een paapje open en...bloot !". Een nudist??

Op een richel van de watertoren spotten de tele's een smelleken (want kort en gedrongen).

Het derde doel van de namiddag: **het strand aan de noordkant van het eiland.**

De branding ligt nog ver weg, bijna niet zichtbaar. Veel zandbanken en geulen wisselen

mekaar af. In de verte toch wat wandelaars. Oppassen geblazen want het tij komt weer op. Wij blijven op veilige afstand. Een huifkar getrokken door 2 paarden en vol bruiloftsgasten – bruid op de bok - zoekt haar weg tussen de geulen. Luk Smets merkt achterop een 'baardmannetje'!! Gefopt! Een baardige heer zit achterop !

Natuurlijk ook weer hier 'een mooi allegaartje' (dixit Luc VS): strandplevier, veel bontbekplevieren, bonte strandloper, drieteenstrandlopers, krombekplevier, "hopen plevieren" (sic Luc), sternens, kanoeten en een grutto!

De dreigende lucht drijft ons terug naar de fietsen. Via een bosrijk gedeelte (volgens Luc een kortere weg...die wel langer duurde !) landen we lichtjes natgeregend in het hotel. Daar horen we dat we pas na 20 u in het restaurant verwacht worden. Tijd genoeg dus.

De meesten verzamelen na de opknopbeurt voor een 'aperitiefje' in het bib-lokaal. Daar heerst een geheimzinnige sfeer: er is iets op til. Maar wat? Sonja en Ria hebben het erg druk. Waarvoor? Op een teken van Luk worden we allemaal naar de ontbijtzaal geloodst. Die is omgetoverd tot gezellige feestzaal. Er

veel dagen Luc exact vogels bestudeerde, telde, toonde, leken als ik enthousiast maakte. Waarvoor dank, Luc !

Hilariteit ten top als we foto's te zien krijgen van hem: als schattig babytje, charmante jongeman, (smachtende reacties bij de dames in de zaal !), romantisch koppeltje met Sonja en ja...als oud meneerke !

De juiste antwoorden worden op een rijtje

gezet. Wie wint uiteindelijk? Wij niet. Maar niet getreurd: net dan komt het bericht dat we verwacht worden aan de dis.

is inderdaad iets te feesten: Luc Van Schoor, onze knappe vogelgids, is 65 geworden op 26 augustus. Inderdaad een reden om te vieren. Maar dat hij al 50 jaar - jaja van zijn 15de! - vogels bestudeert, da's zeker een reden om het glas te heffen!

Er wordt eerst met bubbels geklonken en genoten van de lekkere hapjes.

En als iedereen toch wat 'in de wind' is geraakt, hebben Ria en Luk nóg een verrassing: een 'test-quiz'. We vormen groepjes. Afbeeldingen van eenden, steltlopers, roofvogels dienen geïdentificeerd. Met prenten en zelfs een keer met geluiden. Da's niet simpel te beluisteren als de meesten al 3 drankjes in het hoofd hebben

en daardoor de tongen veel losser komen! Gelukkig is Luc, het feestvarken, bij ons ploegje ingedeeld ! Maar zelfs hij kan geen Friese naam aanduiden voor een aalscholver. En dat na 50 jaar 'vogelen' !!

Wij zijn overtuigd: onze ploeg zal winnen. Het reken-talent zit echter in een andere groep: zij weten juist in te schatten hoe-

In ons stamrestaurant, De Ware Jakob, wordt weer lekker gegeten en blijkbaar lustig gedronken. Want de terugkeer naar het hotel verloopt nogal luidruchtig. Zo luid dat een egeltje verrast weer de struiken in trippelt! Je zou voor minder opschrikken in de stilte van een autoluw eiland!

En (te veel) wijn doet je al vlug van een zekere 'standing' voelen. Zo wordt er toch opgemerkt bij het betreden van het historisch hotelpand.

Zaterdag 10 september

Voormiddag - Francis Mertens

Deze voormiddag op het programma: **zeetrekwaarnemingen en een fietstocht naar de Kobbeduinen.**

Het was vroeg opstaan deze zaterdag, al om 6.30 u: als ik dit achteraf op mijn werk aan mijn collega's vertelde, snapten die er niets van. Met vakantie en om 6.30 u opstaan voor zeetrekwaarnemingen: wat een rare vogels moeten ze gedacht hebben !

De avond ervoor bleek dat 8 diehards gingen meedoen en ook werd afgesproken wie voor hen een ontbijtpakket voor na de waarnemingen op zee en een lunchpakket ging meebrengen...

Wanneer we iets voor zeven onze fietsen wilden nemen, stelden we vast dat er verschillende fietsen lek stonden. Bleek dat er 's nachts waarschijnlijk enkele flauwe grappenmakers er met de ventielen vandoor waren gegaan. Op zaterdagmorgen rond zeven uur is er dan ook geen fietsenmaker bereikbaar en met de hulp van hoteleigenaar Victor Claessens, die graag twee fietsen leende, konden we met wat vertraging toch vertrekken richting de Marlijn.

Sonja vertelt op de volgende bladzijde over de bezigheden van de "thuisblijvers"!

Op het strand staat een houten constructie op palen, die ook dienst doet als EHBO-post. Met ons achten hadden we daar ons knusjes met onze kijkers en telescopen in de zeteltjes geïnstalleerd, zodat we het tegen de middag al "ons kot" gingen noemen.

Wat betreft de zeetrekwaarnemingen kwam er regelmatig toch het één en ander van oost naar west voorbijgevlogen. Door de afluende wind deze voormiddag was het niet echt een topdag.

Met de regelmaat van een klok groepjes bonte strandloper en drieteenstrandloper.

In onze kijkers dwergsternen op trek naar West-Afrika. Een 25-tal koppels broeden er op Neeltje Jans.

Op een gegeven moment op het strand een jonge aalscholver, met de resten van de witte broedvlek. Op de ring duidelijk af te lezen : NA. Dus eentje uit de kolonie van het Naardermeer , een natuurgebied in het Gooi.

Op zee ook kleine jager en zwarte zee-eend en om af te sluiten twee grote sternen met jong die voor een visballet zorgen.

Daarna richting Kobbeduinen voor een groepshereniging: het is dan al 10 uur.

De acht moedigen werden dan bevoorrad met ontbijt: ik mocht in mijn brooddoos zowaar zelfs een hard gekookt eitje ontdekken !

Doorheen de Kobbeduinen werd het een tocht met slalommen langs kreekjes, over en onder afsluitingen onder stroom: gelukkig konden we rekenen op telkens dezelfde bereidwillige mannen om ons ietwat elegant over en onder deze draden te loodsen.

Onderweg regelmatig groenpootruiter met zijn helder klinkende roep: tjuu-tjuu.

En veldleeuweriken die zich nog tegoed deden aan de zaden van Engels slijkgras, zeealsem en zeeaster.

Wanneer we ver genoeg waren doorgestoken op het wad begon de roofvogelshow: ruigpootbuiserd (met donker buikschild), boomvalk, slechtvalk, bruine kiekendief en waarschijnlijk

ook vrouwtje smelleken (hiervan was zelfs Luc Van Schoor niet 100 % zeker). Ook de telescopen gaven geen uitsluitsel.

Recht voor ons een hoogwatervluchtplaats met ettelijke honderden scholeksters: het hoogwater deze voormiddag kwam dan ook heel goed uit voor ons. Op onze terugtocht kregen we nog een mooie apotheose van tientallen kneutjes, opvliegend uit de zuringplanten en heel wat tapuiten die zich telkens mooi voor ons lieten bewonderen

Zodat we netjes tegen 12.30 u aan onze fietsen terug waren om onze picknick aan te spreken.

Zaterdag 10 september

De mysterieuze ochtend - Sonja Van Kerckhove

6.45 u: Elke "vroege-vogel" staat paraat, maar Luc zoekt verwoed naar zijn fiets sleutel, die hij uiteindelijk wel te pakken krijgt op de plaats waar hij die eigenlijk verwachtte. Ik ben zelf al klaar wakker en loer vanuit mijn dakvenstertje naar de groep die zich in het schemerdonker klaar maakt om te vertrekken.

7.15 u: Het startsein wordt gegeven ... maar, algemene verbijstering: 8 fietsen hebben een platte band. Nog meer verbijstering: de ventielen van de voorwielen zijn gewoon verdwenen, weg, parti, verschwunden! Gelukkig staat Vic ook reeds paraat om ons verder te helpen. Hij belt ook de politie op, terwijl Luk erin slaagt om de fietsenverhuurder wakker te krijgen. Vic leent ons 2 privé-fietsen zodat 7 van de 8 vroege vogels toch alvast kunnen vertrekken naar hun bestemming.

Om 7.30 u zijn de fietsenverhuurder en Luk met verwoede krachten de fietsen van ventielen aan 't voorzien en de banden aan het oppompen. Proficiat aan deze 3 mensen voor hun snelle hulp.

8 u: Terwijl de zeven liefhebbers van vroege zeetrek, met enige vertraging en een gevoel deel uit te maken van een aflevering van "Witse", op hun fietsen springen, zijn de "late-vogels" inmiddels ook wakker geworden. Om 8 u staat iedereen fris en monter in de eetplaats.

Het gesprek tijdens ons ontbijt gaat natuurlijk over het "Mysterie van de Gepikte Ventielen", een gepaste titel voor een detectiveroman. Maar we laten dit gebeuren niet aan ons hart komen, en storten ons op de belangrijke taak: veel bokes maken voor onze vroege vogels EN voor onszelf.

De ontbijtzakken, drankjes, tussendoortjes en lunchpakketten worden met veel liefde samengesteld, en zo goed en zo kwaad mogelijk in de fietszakken en rugzakken gepropt.

De wielervech blijft ons echter achtervolgen, want bij het vertrek hebben ook wij af te rekenen met het herstellen van een "ordinaire" platte band aan André zijn fiets. Ria leidt ons alvast naar de afgesproken plaats "De Kobbe-duinen", zodat de vroege vogels toch al wat tussen de kiezen kunnen steken, want het is inmiddels al 9 uur voorbij.

André en Luk vervoegen ons, en de groep is weer voltallig. Het detectiveverhaal is echter nog niet afgelopen, want de "platte band" blijft ons vandaag achtervolgen.

PS: het "Mysterie van de Gepikte Ventielen" is opgelost. In de volgende week ligt er een pakje snoep voor kamerdeur 15.

Reden van dit presentje = verontschuldiging van een kleine kerel voor de frats die hij samen met zijn vriendje uithaalde.

Zaterdag 10 september

Namiddag - Marnix Lefranc

Na het verorberen van onze picknick fietsten we verder tot aan het strand nabij het strandpaviljoen "De Marlijn". Hier gingen we het strand op om vervolgens de Balgexpres te nemen. De Balgexpres was een ervaring op zich. De stemming zat er goed in en er werd heel wat gelachen.

Eens aangekomen aan de Balg konden we uitstappen en was het een half uurtje volop genieten van de ongerepte natuur op één van de mooiste plekjes van het eiland. Bij hoogwater wordt de Balg grotendeels overspoeld. De plek waar we stonden, is enkel toegankelijk bij laag water. Door aanvoer van zand vanuit zee groeit de Balg nog verder aan in oostelijke richting waardoor Schiermonnikoog de voorbije decennia enkele kilometers langer werd. De Balg en de nabij gelegen zandplaat Simonszand zijn een favoriete hangplek voor zeehonden. Op Simonszand en in het water telde onze gids Luc maar liefst 533 zeehonden. Hier en daar zat er nog een grijze zeehond tussen. Eén kwam dicht genoeg aangezwommen om te poseren voor onze fotografen. Ook zwarte zeeëend kregen we mooi in het vizier.

Ook werd er ijverig gezocht naar schelpen. Schelpen als grote strandschelp, strandgaper, wulk, tepelhoorn, ruwe boormossel, Amerikaanse boormossel, Amerikaanse zwaard-

schede en pantsers van strandkrabben werden gemakkelijk gevonden. Lieve en Walter vonden zeeklit en een eikapsel van een rog. Karel vond enkele mooie Noorkrompschelpen.

Bij de terugkeer met de Balgexpres stapten we af nog voor we aan "De Marlijn" waren zodat we nog een fikse strandwandeling voor de boeg hadden. Ook hier was het genieten van het buitengewoon brede strand. Links in de verte zagen we het kunstmatig aangelegde zeereepduin met daarvoor het met planten begroeide "groene strand", rechts van ons de Noordzee en daartussen een immense strandvlakte. Ook hier kwamen de vogelliefhebbers ruim aan hun trekken. We zagen onder andere drieteenstrandlopers, bontbekplevieren, bonte strandlopers, aalscholwers en grote sterns. Het lijstje met vogelwaarnemingen werd verder uitgebreid met soorten als Jan van Gent en kuifaalscholver. De kuifaalscholver zagen we voorbij vliegen over het water. Opvallend was de vlucht die veel vlugger was dan de alom gekende gewone aalscholver. De Jan van Gent was een juveniel exemplaar die op het strand zat. Ongetwijfeld was er iets mis met deze vogel. Jan van Genten treffen we normaal niet aan op een zandstrand.

Al de hele dag werden we verwend met een zonnig weertje en een aangename temperatuur zodat we aan "De Marlijn" onze tijd namen om een terrasje te doen.

Vervolgens fietsten we verder naar een bunker in de duinen. Hier hadden we een prachtig uitzicht over een groot gedeelte van het eiland. Hier zagen we aan de ene kant de Noordzee en langs de andere kant de Waddenzee. In oostelijke richting zagen we een uitgestrekt natuurgebied dat zich uitstrekt tot aan de Balg. In westelijke richting keken we naar het dorp Schiermonnikoog met de vuurtoren en de watertoren.

In de buurt van de bunker passeerden we ook nog even langs het "Vredenhof". Het is een klein kerk-

hofje oorspronkelijk gebruikt voor het begraven van drenkelingen. Later werd het met de tweede wereldoorlog ook in gebruik genomen als militair kerkhof.

Na een goed gevulde namiddag was het tijd om naar het hotel te fietsen. Na een deugddoende douche konden we met het aangename weer eerst nog een aperitiefje drinken op het terras van het hotel alvorens naar het restaurant te gaan eten.

Een prachtig gedicht in het "Schiermonnikoogs" ... Krimpe of Schelpen

Krimpe
Pita Grilk

Wa kin ôle krimpe tôle dat 'er blinke
ieuwr it straun?

't Minsk dat roont 'er ieuwr... jà krakje
fúetlaist wriewt it grús yn 't saun

Wa koom net as ben mooi haunfol
rôze, gele wyte tús?

Lange môzen, leisaft, schele, blau mooi par-
lemúeren flúes

Wa het net as ben syn snúeren reeewn
fan 't tere fyne spil?

Wa wet net hò 't son lytj slakhúlk op de
fingers fleutje wil?

Argeleuze brosse weelde... fan it straun,
wat staf en kaalk.

Ooine saute reuk oon yder, ooin lytj liet
yn elk lytj húlk.

Hier in haunfol dà 't ik mooinoom... krimpe
fan ús ooin aud straun.

Grauwe, kleursde, fyne greeuwe rúggeljend
fan eilauns saun...

Schelpen
Pita Grilk

Wie kan alle schelpen tellen die er blinken
over 't strand?

Men loopt er over en ze breken, voetzool
wrijft het gruis in 't zand

Wie kwam niet als kind met handen (vol)
rôze, gele en witte thuis?

Allerhande soorten schelpen, blauw met
parelmoeren floers.

Wie reeg niet als kind zijn snoeren van het
tere fijne spul?

Wie weet niet hoe zo'n slakkenhuisje op de
vingers fluiten wil?

Argeloze brosse weelde van het strand,
wat stof en kalk.

De eigen zilte reuk aan ieder, het eigen
liedje in elke schelp.

Hier een handvol die ik meenam, schelpen
van ons eigen strand.

Grauwe, gekleurde, fijne, groffe ...knispe-
rend van eilander zand.

Zondag 11 september

Voormiddag - Frieda Vermeulen

Helaas onze laatste dag op Schiermonnikoog, maar het belooft nog een mooie gevarieerde dag te worden.

Om 8 u gaan ontbijten en lunchpakketten maken, alles rustig tot er om 20 na 8 ineens beroering ontstaat bij de mensen die aan het raam zitten: er lopen 2 reetjes in de herberg-tuin! Dan had Luc toch gelijk dat we op een morgen om 20 na 8 reetjes zouden zien! Toch eens beter kijken....'t Is Hedwig en Hilde, mooi uitgedost als ree en reebok. (in paringsdans???)

De sfeer zit er dus al goed in en het weer is nog altijd goed, alleen iets frisser en wat meer wind.

Er staat weer iets speciaals op het programma vanmorgen: we mogen op bezoek in het **vogelringstation** "Groene Glop" van Schiermonnikoog. (groene glop=laagte tussen 2 duinen) Dat is volledig een privéorganisatie die opgericht is in 1992. Natuurmonumenten zorgt wel voor materiële hulp; en het gebouw waarvan de kamers gebruikt mogen worden, is het ringlabo van de vrije universiteit van Amsterdam. De rest van de financiën moet komen van giften, bijvoorbeeld van winkeliers, horecazaken, mensen die het ringstation bezoeken...

Het ringstation omvat een terrein met verschillende landschappen zoals bos, riet en opkomend eikenbos. Daar zijn over een lengte van 500 m netten gehangen met mazen die door de vogels niet gezien worden, zogenaamde mistnetten. Vogels vliegen daar tegen en komen terecht in het onderste net dat als een zak is omgeplooid en houden zich daar rustig. Elk uur, van zonsopgang tot zonsopgang, gaan de mensen van het ringstation op controle om de vogels over te brengen in katoenen zakjes. Ze nemen eerst de poten vast en bevrijden de vogels dan heel voorzichtig uit het net. Die zakjes worden dan naar de onderzoeksplaats aan het gebouw gebracht en aan "kapstokjes" gehangen overeenstemmend met de sectie van het net waar

de vogels gevangen zijn. Zo kunnen ze zien welke vogels in een bepaald landschap leven. We mogen hier zien hoe behendig de vogels uit de zakjes worden gehaald en onderzocht, maar als de ringer het zakje al een beetje open doet en dan door al het babbelen te lang wacht om hem vast te pakken kan er toch een vogel ontsnappen.'t Is echt fascinerend om die vogels van zo dichtbij te zien! Da's eens wat anders dan van ver turen met een verrekijker of een vogel 'in de telescoop te steken' We krijgen een zeer grondige uitleg over wat ze allemaal onderzoeken. Eerst zien ze natuurlijk welke soort vogel het is.

*Voor het onderscheid tussen fitis en tjiftjaf leren we een trucje: bij fitis is de 6e vleugelpen ingesneden en bij tjiftjaf niet (zal wat moeilijk zijn om dat onderweg te zien, denk ik)
Nog iets dat ik niet wist: mannetje merel heeft*

niet altijd een gele snavel; dat hangt af van het gebied waar hij leeft.

De vogelsoort wordt dan in de computer ingetikt en zo kunnen ze automatisch zien met welke kleur van ring en met welk nummer die vogel moet geringd worden. Die ringen hangen daar in strengen van 100 ringen, per kleur gesorteerd.

Dan kijken ze naar de leeftijd: als er veel contrast is tussen handpennen en armpennen is het een jonge vogel van 1 kalenderjaar. Aan de staartpennen kunnen ze de leeftijd ook zien: die zijn bij jonge vogels spits en worden ronder bij het ouder worden. De kleuren van het kopje zijn bij jonge vogels ook nog niet authentiek. Zo heeft een jong zwartkopmannetje nog bruine veren tussen de zwarte. Vervolgens kijken ze naar de conditie van de vogel: ze blazen op het borstje de veren uiteen en kijken naar de kleur en het kleurpatroon

op zijn huid. Hoe meer geel er is, hoe meer vetreserve de vogel heeft, hoe beter hij zal kunnen trekken naar zijn winterverblijf. Bij vogels die aan 't ruien zijn, ziet men veel pennen op de borst en weinig vet omdat nieuwe veren maken veel energie kost.

We beginnen zelf ook al te zeggen of de vogels jong zijn en veel of weinig vet hebben, sommigen mogen ook proberen de borstveertjes uiteen te blazen. Met zoveel uitleg worden wij ook al vol-leerde vogelringers!

Tot slot zet men de vogels op hun kop in een

kokertje op de weegschaal en dan krijgen ze hun vrijheid terug. Ze vliegen rakelings langs onze hoofden weer weg. Een fitis van maar 16 g kan nu aan zijn lange tocht beginnen. We zien ook zwartkoppen, merels, ... allemaal prachtig! Alle gegevens zijn intussen door een 2e persoon in de computer ingetikt zodat de vogels de wereld intrekken met een volledig paspoort.

Er zijn 3 ploegen vogelringers die om beurten een volledige week in het ringstation werken (en daar is maar 1 'eilander' bij). Ze houden

dat vol van half juli tot half november, enkel bij zeer slecht weer gaan de netten dicht.

Er werden vorig jaar soms 3000 vogels per week geringd, over het hele seizoen meer dan 11000! De grootste aantallen waren de fitis, heggemus, koperwiek, merel, roodborst, sijs, tjiftjaf, vink, zanglijster en zwartkop. Af en toe vindt men ook zeer speciale vogels, zoals bijvoorbeeld een Noordse nachtegaal, Siberische tjiftjaf, roodoogvireo.

Het ringen is zeer belangrijk om na te gaan welke vogels er op Schiermonnikoog leven en er overvliegen tijdens hun trek. Zo krijgt men ook informatie over de manier waarop Schiermonnikoog beheerd moet worden. Ook de trekroutes kunnen dank zij de terugmeldingen in kaart gebracht worden. Vogels vliegen heel ver weg, bijvoorbeeld naar Spanje, Marokko, Ghana, Ivoorkust, Noorwegen, Zweden. Om de 2 jaar werkt men ook met lokgeluiden van meer zeldzame vogels en dat geeft wel degelijk een verschil: er komen dan veel meer vrouwtjes op het mannengezing af!

Wat men ook onderzoekt voor de landbouwuniversiteit van Wageningen, zijn de teken waarmee de vogels besmet zijn. De teken worden uit de vogel gehaald en geregistreerd zodat men kan zien waar de teken vandaan komen en met welke bacteriën ze besmet zijn.

Onze gids kan zo boeiend vertellen dat we allemaal in de wolken zijn van het vogelringen. Een aantal mensen sponsoren dan ook door een ringstreng te "kopen" voor 10 euro in ruil voor een mailtje als er een vogel met één van hun ringen wordt teruggemeld. Benieuwd wat dat gaat geven.

Dan moeten we echt terug op de fiets (ik op de tandem bij Hedwig!) voor ons laatste fietstochtje terug naar het dorp. Onze fietsen terugbrengen naar de fietsverhuur en dan hebben we nog even tijd om rustig te kuieren in het dorp en van de zon en de unieke Schiersfeer te genieten.

Om 12 u zitten we met onze bagage weer op de bus richting overzetboot.

Zondag 11 september

Namiddag - Walter Resslerer

We gaan rustig aan boord van de veerboot Monnik van rederij Wagenborg voor de afvaart van 12.30 u. De capaciteit van de boot is ca. 1000 passagiers en hij zit toch voor zo'n twee derde vol.

Sommigen nestelen zich binnen op een bank om de meegebrachte pick-nick te nuttigen, anderen gaan uitwaaien op het zonnedek.

Terwijl Schiermonnikoog aan de horizon kleiner wordt, fluistert Elka: "Met bloedend hart nemen we afscheid van Schiermonnikoog." Een paar zilvermeeuwen vergezellen ons, glijdend door de lucht.

De overtocht duurt 45 minuten. We gaan weer even ontspannen van boord als we er op kwamen. Dan is het wachten tot onze chauffeurs de busjes hebben opgehaald. Toeterende auto's op het veerplein, terwijl de drukte er langzaam afneemt.

Tip voor wie met het openbaar vervoer wil terugkeren naar Schiermonnikoog: er is een buslijn 163 vanaf Groningen Centraal Station naar Lauwersoog. Deze geeft aansluiting met de veerboot.

Daar zijn de busjes! Iedereen aan boord! Er is geen tijd te verliezen want Luc heeft iets voor ons in petto. Om 14 u zijn we dan ook aan de

naburige Bantpolder bij dreigend regenweer, maar we doen er fantastische waarnemingen: sneeuwgans blauwe fase zit er tussen een hoop brandganzen

Een geringde zwarte ibis (afkomstig van de Camargue) laat zich zeer goed zien, voor velen onder ons waarschijnlijk de eerste waarneming. Deze ibis was er gesignaleerd en vooral

daarom kwamen we hier een kijkje nemen.

lepelaar (5) - slechtvalk - smienten - kieviten
zilverreiger - blauwe reiger
- kleine vorm Canadese gans

Maar heel bijzonder: we dachten dat we in de verte langs de waddendijk een wijfje blauwe kiekendief zagen. Zondagavond was er echter een melding op waarneming.nl dat er op datzelfde uur in de Bantpolder een steppekiekendief te zien was, daarom denkt Luc dat we daar dus waarschijnlijk dezelfde steppekiekendief waargenomen hebben.

Rond 14.30 u zijn we weer op weg. Vanuit de busjes zien we kiekendief - torenvalken (4) - buizerd

We rijden langs Oostmahorn, waar ruim honderd jaar geleden de eerste veerboten naar Schiermonnikoog vertrokken. De overtocht was toen lang niet zo comfortabel als nu! We lazen dat de steigers er geschikt waren "voor apen en gymnasten". Te Schiermonnikoog waren er eerst zelfs geen steigers. Een boerenkar reed er langs het schip in het water om de eerste toeristen aan wal te brengen.

Aan het domein Landal zie ik vanuit het busje meerkoeten.

Om 14.45 u zijn we met zijn allen aan het Lauwersmeer bij Ezumakeeg Noord. Luc merkt op dat het water hoog staat, normaal is er hier meer drassig land, dat nu onder water staat.

We zien er kluten (60) - kemphanen - smienten (150) - krakeend - kievit - waterhoen - oe-

verzwaluw - goudplevier - grutto - pijlstaart - zwarte stern - bruine kiekendief - zwarte ruiters knobbelzwaan

Rond 15 u komt de regen roet in het eten strooien. Het plan was om te voet van Ezumakeeg Noord naar Ezumakeeg Zuid te gaan en onderweg de waarnemingshut aan te doen. Door de hevige regen wordt dit te bar en we besluiten met de busjes naar de hut te rijden. Om 15.10 u zijn we daar en er is heel wat te zien:

grote zilverreiger - zwarte stern (27) - berg-eend - oeverzwaluw - watersnip

Meeuwen vliegen op, er is wat verstoring maar het waarnemen gaat door:

zilverreiger - krakeend - grauwe ganzen - kiekendief (3) - wintertaling - kemphanen (met

witte kop) en kemphennen - pijlstaart - dwergmeeuwen (2) (donker aan de vleugels) en ook een hele rits klassieke meeuwen.

Niet iedereen kan tegelijk binnen in de hut, we lossen mekaar af, enkel de notulist en de kanonniks die de telescopen bedienen blijven. Intussen regent het met tussenpozen 'blaaskens'.

Gesprekken in de hut met een Nederlander die blijkbaar goed geïnformeerd is, leveren interessante informatie op: net te zien van hieruit is er een bomengroep op een eilandje waar zeearend gebroed heeft. Er zijn dan ook twee jongen geringd daar.

Rond 15.30 u besluit Luc als een echte stra-

teeg om met ons terug te gaan naar Ezumakeeg Noord om daar de tijd die ons rest zo goed mogelijk te gebruiken. Luc en Sonja moeten immers de boot halen van 17.30 u. Om 15.40 u zijn we dus terug aan Ezumakeeg Noord, het is plus minus droog.

Van hier uit hebben we goed zicht op de broedplek van de zeearenden.

En we krijgen weer spectaculaire vogels te zien.

Bij aankomst op de parking vliegt een smelleken op en dan, Marnix en Luc zien hem tegelijkertijd: reuzenster! Er zitten twee vogels tussen de eenden. Dan jaagt een kiekendief alles op.

We merken ook op dat er veel reuzenbereklauw staat.

Rond 15.50 u regent het opnieuw feller, maar de volhouders winnen.

Even later krijgen we 2 adulte zeearenden te zien, cirkelend boven 'hun' bosje. Later blijkt op waarneming.nl dat wij de enigen waren die het broedpaar die dag gezien hebben.

Verder noteerden we nog: grote zilverreiger - blauwe reiger - bruine kiekendief

Omstreeks 16 u begeven we ons terug naar de busjes om drogere oorden op te zoeken.

Vanuit de busjes zien we prachtige boerderijen met bomen er rond. Ook een antiek molentje om water te bemalen.

Ergens zagen we 3 reeën (echte dit keer) en wat verder een massa grauwe ganzen in een stoppelveld.

We rijden naar de gemeente Kollumerland en zijn om 16.15 u aan de Slikweg te Kollumeroord, aan de rand van het Nationale park Lauwersmeer. Hier is een plek waar groepen kunnen verblijven en allerlei sporten beoefenen. We mogen er plaats nemen onder een groot tentzeil van restaurant 't Roode Hoofd. Gezeten in een grote cirkel worden we er op ongedwongen wijze vlot van drank voorzien. Tijd om te evalueren: we zagen op de vier dagen alles te samen 120 vogelsoorten. Er waren deelnemers van 7 afdelingen van Na-

tuurpunt. Luc wenst ons geluk, er waren heel wat goede ogen bij, zegt hij. Frieda spreekt een dankwoord uit namens de hele groep voor de fantastische organisatie. Luk en Ria ontvangen een kaartje dat door allen ondertekend werd, alleen Luc en Sonja hadden daar nog niet de kans toe gehad, wat dadelijk wordt rechtgezet.

Luc bedankt de chauffeurs, Luk, André en Marnix en niet te vergeten Sonja !

Op Schier hadden we geluk met het weer, helaas bij het Lauwersmeer was het minder fraai. Rond 16.45 u scheiden de wegen van Luc en Sonja van de onze. Na een roerend afscheid reppen ze zich naar de veerboot, terug op weg naar Schiermonnikoog.

Tegen half zeven bereiken we onze HVP, restaurant 'Aalscholver' in de buurt van Lelystad. We worden er verwelkomd door een buizerd. Rosette heeft vanuit het busje nog een groepje van 7 ooievaars gezien.

Dat brengt ons op 121 soorten !

Luc zond een SMS dat hij en Sonja goed terug zijn aangekomen op Schiermonnikoog bij mooi weer.

In het restaurant vond ieder zijn/haar gading om te eten. We lezen op de onderleggers over de 'groeierende organisatie' waar de 'Aalscholver' toe behoort: "Geen ruimte is hetzelfde, vandaar dat een ieder zich thuis zal voelen, u kunt plaatsnemen daar waar u zich senang voelt."

Wel, ik denk dat ik namens de hele groep mag schrijven dat we ons die vier dagen de hele tijd 'senang' gevoeld hebben.

Met dank aan de Lu(c)(k)s en hun respectievelijke partners, aan de beheerder en het personeel van de Herberg Rijsbergen, de Ware Jacob, aan de mensen van het Ringstation en overal elders waar we te gast waren. En zeker heeft eenieder van de groep daar toe bijgedragen, door voor de sfeer te zorgen en kleine en grote taken op zich te nemen, zoals – ik noem maar wat – het oppompen van onze afgelaten banden.

Een regenboog was getuige van ons afscheid en de drie chauffeurs brachten ons veilig en wel thuis.

Dagstreeplijst					Naam:		natuurpunt												
Datum 1	Datum 2	Datum 3	Datum 4	Datum 5	Gemeente:		Medewaarnemers:												
Kruis na een bezoek van minstens één uur alle waargenomen soorten aan. (bruikbaar voor 1 gebied, op 5 verschillende dagen)					Gebied:														
					Roodkeelduiker	X	X	X	X	Wintertaling	X	X	X	Slechtvalk					Regenwulp
					Parelduiker	X	X	X	X	Wilde Eend				Patrijs	X	X	X		Wulp
					Dodaars		X	X		Pijlstaart				Kwartel	X	X	X		Zwarte Ruiter
X	X				Fuut				X	Zomertaling	X	X	X	Fazant	X	X	X		Tureluur
					Roodhalsfuut	X	X	X		Slobeend				Waterral	X	X	X		Groenpootruiter
					Kuifduiker					Krooneend				Porseleinhoen	X				Witgatje
	X	X			Geoorde Fuut	X	X			Tafeleend	X	X	X	Waterhoen					Bosruiter
					Noordse Stormvogel	X		X		Kuifeend	X	X	X	Meerkoet	X	X			Oeverloper
					Jan van Gent					Topper	X	X	X	Scholekster	X	X	X		Steenloper
	X	X			Aalscholver	X		X		Eider	X	X	X	Kluut					Middelste Jager
					Roerdomp	X		X		Zwarte Zee-eend				Kleine Plevier		X			Kleine Jager
					Kleine Zilverreiger					Grote Zee-eend	X	X	X	Bontbekplevier					Grote Jager
X	X	X			Grote Zilverreiger					Brilduiker	X			Strandplevier					Zwartkopmeeuw
X					Blauwe Reiger					Nonnetje	X	X	X	Goudplevier			X		Dwergmeeuw
					Purperreiger					Middelste Zaagbek	X	X	X	Zilverplevier	X	X	X	X	Kokmeeuw
				X	Ooievaar					Grote Zaagbek	X	X	X	Kievit	X	X	X	X	Stormmeeuw
X	X	X			Lepelaar					Wespendief	X	X	X	Kanoet	X	X	X	X	Kleine Mantelmeeuw
X				X	Knobbelzwaan					Zwarte Wouw	X	X	X	Drieteenstrandloper	X	X	X		Zilvermeeuw
					Kleine Zwaan					Rode Wouw				Kleine Strandloper					Geelpootmeeuw
					Wilde Zwaan	X		X		Bruine Kiekendief				Temmincks Strandloper					Pontische Meeuw
					Toendrijetgans				X	Blauwe Kiekendief	X	X		Krombekstrandloper	X	X	X		Grote Mantelmeeuw
					Kleine Rietgans					Grauwe Kiekendief				Paarse Strandloper					Drieteenmeeuw
					Kolgans					Havik	X	X	X	Bonte Strandloper	X	X	X		Grote Stern
X	X	X			Grauwe Gans	X	X	X		Sperwer			X	Kemphaan	X	X	X		Visdief
X					Brandgans	X	X	X		Buizerd				Bokje					Noordse Stern
					Rotgans					Visarend	X	X	X	Watersnip			X		Dwergstern
X	X	X			Bergeend		X	X		Torenvalk				Houtsnip	X	X	X		Zwarte Stern
X	X	X			Smient		X	X	X	Smelleken	X	X		Grutto		X	X		Zeekoet
X	X				Krakeend		X	X	X	Boomvalk	X	X	X	Rosse Grutto					Alk

De dagstreeplijst is online in te vullen op www.vogelwerkgroepvlaanderen.be/ Alle te projecten op www.telme.be

natuurpunt					Dagstreeplijst		vul aan als je ontbrekende soorten hebt waargenomen												
X	X				Holenduif	X	X	X		Grote Gele Kwikstaart	X			Tijftaf					Europese Kanarie
X	X				Houtduif	X	X	X		Witte Kwikstaart	X	X		Fitis			X		Groenling
X	X				Turkse Tortel	X	X	X		Winterkoning				Goudhaantje	X	X	X		Putter
X					Zomertortel	X	X	X		Heggenmus				Vuurgoudhaantje					Sijs
					Koekoek		X	X		Roodborst	X		X	Grauwe Vliegenvanger	X	X	X		Kneu
					Kerkuil		X			Nachtgaaal				Bonte Vliegenvanger	X	X			Frater
					Steenuil		X			Blauwborst				Baardmannetje			X		Barmsijs <i>kleine</i>
					Bosuil					Zwarte Roodstaart				Staartmees					Kruisbek
					Ransuil					Gekraagde Roodstaart				Glanskop					Goudvink
					Velduil		X	X		Paapje				Matkop					Appelvink
					Nachtzwaluw		X			Roodborsttapuit				Kuifmees					IJsgors
					Gierzwaluw		X	X		Tapuit				Zwarte Mees					Sneeuwgorst
					IJsvogel					Beflijster	X			Pimpelmees					Geelgors
					Draaihals		X	X		Merel	X	X	X	Koolmees	X	X	X		Rietgors
					Groene Specht					Kramsvogel				Boomklever					Grauwe Gors
					Zwarte Specht					Zanglijster	X	X	X	Boomkruiper		X			<i>Ortolaan</i>
					Grote Bonte Specht					Koperwiek				Buidelmees		X			<i>Duinmees</i>
					Middelste Bonte Specht					Grote Lijster				Wielewaal			X		<i>Bruinfluitkruiper</i>
					Kleine Bonte Specht					Cetti's Zanger				Grauwe Klauwier			X		<i>Witkeizerling</i>
					Kuifleeuwerik					Graszanger				Klapekster	X				<i>Coaraca</i>
					Boomleeuwerik					Sprinkhaanzanger	X			Gaai					<i>Zwarte Ibis</i>
X	X				Veldleeuwerik					Snor	X	X	X	Ekster			X		<i>Blauwe fan Induivogel</i>
					Strandleeuwerik					Rietzanger	X	X	X	Kauw				X	<i>kleine Can-gans</i>
X	X				Oeverzwaluw					Kleine Karekiet	X	X	X	Roek				X	<i>Beauregard</i>
X	X	X			Boerenzwaluw					Bosrietzanger	X	X	X	Zwarte Kraai				X	<i>Zee-eend</i>
X	X	X			Huiszwaluw					Spotvogel				Bonte Kraai					
X	X	X			Boompieper			X		Zwartkop	X	X	X	Spreeuw					
X	X	X			Graspieper					Tuinfluter	X	X	X	Huisbus					
					Waterpieper					Braamsluiper	X	X		Ringmus					
					Oeverpieper					Grasmus	X	X		Vink					
X	X				Gele Kwikstaart					Fluiter	X	X		Keep					

De dagstreeplijst is online in te vullen op www.vogelwerkgroepvlaanderen.be/ Alle te projecten op www.telme.be

Waarnemingen (niet-vogels)

Onvolledige lijst

Zoogdieren

- Bruinvis (dood)
- Egel
- Gewone zeehond
- Grijze zeehond
- Haas
- Konijn
- Spitsmuis
- Vleermuis over het strand
op 10 september rond 16 uur

Amfibie

- Rugstreeppad

Meerdere insecten en spinnen

Planten

- Bosaardbei
- Brunel
- Dopheide
- Duindoorn
- Duingentiaan
- Duinviooltje
- Duizendblad
- Duizendguldenkruid
- Engels gras
- Engels slijkgras
- Glad walstro
- Grote ratelaar
- Kattestaart
- Kleine klit
- Koninginnekruid
- Kruiwilg
- Lamsoor
- Melkdistel
- Parnassia
- Reigersbek
- Rondbladig wintergroen
- Slangenkruid
- Speerdistel
- Stijve ogentroost
- Tormentil
- Vijfvingerkruid
- Vlasbekje
- Watermunt
- Waternavel
- Wolfspoot
- Zeealsem
- Zeeaster
- Zeekraal
- Zilverschoon
- Zoutmelde

Waarnemingen, met dank aan Marnix

Planten die we gezien hebben. Het lijstje zal wel niet volledig zijn maar de meest opmerkelijke soorten staan er wel bij.

- Engels gras
- Engels slijkgras
- Helmgras
- Zeeraket
- Zeehaver
- Zeekraal
- Zoutmelde
- Zeekraal
- Zeealsem
- Zeeaster of Zulte
- Schorrezoutgras
- Lamsoor
- Toorts spec (Verbascum)
- Teunisbloem sp. (Oenothera)
- Koninginnekruid of Leverkruid
- Reigersbek sp. (Erodium)
- Kruiwilg (o.a. met gal van kruiwilgbladwesp)
- Duindoorn
- Orchideeën (veel maar allemaal uitgebloeid en niet op naam te brengen)
- Duingentiaan (veel uitgebloeid, nog enkele exemplaren in bloei)
- Rond wintergroen
- Kamperfoelie
- Gewone dopheide
- Parnassia (veel en ook nog veel in bloei)
- Tormentil
- Duinviooltje

Zoogdieren:

- Gewone zeehond
- Grijs zeehond
- Egel
- Haas
- Reeën (aan het Lauwersmeer)
- Spitsmuis

Amfibieën:

- Rugstreeppad
- een klein salamandertje (in de gang van het hotel)

Vlinders:

- Atalanta
- Kleine vos
- Heivlinder

Zwammen:

- Kleine stinkzwam
- Stuifzwam sp.
- Grote parasolzwam

Op het strand:

- Kompaskwal
- Zeepaddestoel
- Strandgaper
- Ruwe boormossel
- Amerikaanse boormossel
- Amerikaanse zwaardschede
- Grote strandschelp
- Wulk
- Tepelhoorn
- Alikruik
- Noordkromp
- Zeeklit
- Eikapsel van een rog
- Pantser van strandkrab

De deelnemers

De deelnemers

Uitzonderlijke koppels!

Herberg Rijsbergen

Knuppeldam 2

9166 NZ Schiermonnikoog

Tel. 0519-531 257

Email: info@rijsbergen.biz - www.rijsbergen.biz

Een leuk hotel, waar we samen ontbijten en de picknick maken, aperitieven en kwissen, een “laatste pint van de dag” drinken en ontspannen bij elkaar kunnen zitten binnen of in de gezellige tuin.

Met dank aan Victor en Els Claessens.

Tijdens het weekend noteren meerdere vrijwilligers hun ervaringen en waarnemingen en zorgen de fotografen voor blijvende herinneringen: het resultaat hiervan is deze verslagbundel.

Foto's van Ria, Rosette, Sonja, André, Francis, Frederik, Luc, Luk en Walter

Aartselaar, 3 december 2011

De mooie powerpointvoorstelling werd samengesteld door Marnix Lefranc

Samenstelling verslagbundel: Ria Thys

Bewerking fotomateriaal: Luk Smets